

[Morton Lange.]

vi har direktørerne, vi har sådan en udmærket ledelse. Men det forekommer mig, at karakterbogen for denne udmærkede erhvervslivslederevne på det sidste er blevet, om jeg så må sige, noget klattet. Arbejdsgiverforeningens formand skulle vel være en eksponent for den allerbedste form for ledelse fra den side. Men gennemgangen af Bürmeister & Wains forhold tyder unægtelig på, at det havde været klogt, om fællestillidsmænd og andre repræsentanter for arbejdere og funktionærer havde haft afgørende indflydelse på, hvorledes denne store virksomhed skulle ledes. Jeg håber, det bliver løsningen, og jeg håber ikke, at hr. Heineke vil vise, hvor meget magt han har ved at fremture med at lukke denne arbejdsplads, når det dog synes at være påvist, at også den ved en målbevidst indsats kan føres videre.

Overenskomstsituationen blev gennemført uden strejker. Det skyldes ikke mindst den mådeholdende linje, som Landsorganisationen anlagde, men det har vel nok givet anledning til nogen bitterhed, at landbruget stillede og fik opfyldt krav, der gik ganske betydeligt videre. Jeg skal beredvilligt indrømme, at regeringen her var i en tvangssituation; men det kan vel ikke siges at være helt uforskyldt, man kunne nok tidligere have prøvet at planlægge en mere konstruktiv landbrugslovgivning. Der vil i den kommende tid være grund til kritisk at gennemgå vore landbrugsordninger; der må være fortsat anledning til at yde støtte til dansk landbrug, men — må jeg sige det på den måde — det skal ikke være efter revolverprincipper.

Disse forhold leder naturligt tankerne hen på de europæiske markedsforhold. Det er klart, at den veloverståede Kennedyrunde må ses som et væsentligt fremskridt, også for landbruget, og ikke mindst må ses i lyset af den markedspolitik, regeringen har ført, og som, når man har set, hvor store resultater der kunne opnås i Kennedyrunden, unægtelig må siges at vække en vis skepsis. Det ser ud til, at der er andre og bedre veje at gå end vejen til Rom. Hertil kommer unægtelig, at der på vejen til Rom synes at være nogle broer, og disse broer ser det meget stærkt ud til at de

Gaulle har sprængt; så den vej er åbenbart ikke farbar.

Vi har under markedsdebatten givet regeringen det råd, at man må stræbe efter et langt bredere europæisk markedssamarbejde uden Romtraktatens indsnævringer. Nu er det vel så nogenlunde klart, at regeringen forhastede sig en smule på dette område; der var ingen grund til at sende ilbud til Bruxelles. Sidst fik vi at vide, at Danmark gik under, hvis vi ikke kom i Romunionen; vi lever ganske godt selv efter det første veto, og jeg tror, vi kan finde bedre veje. Jeg er så optimistisk at tro, at uanset det initiativ, regeringen har taget, vil omstændighederne forme sig sådan, at den løsning, vi i fællesskab skal arbejde sammen om, nok bliver mere på linje med de forslag, socialistisk folkeparti stillede, end med dem, man havde i tankerne, da man frembragte Danmarks tilmelding til Romunionen. Det er naturligvis kun en vurdering; men jeg synes, at der efter markedsdebatten her i tinget er meget, der tyder på, at socialistisk folkepartis vurdering også denne gang er den rigtige, som den var det i 1963. Der er i hvert fald ikke grund til andet end at tage vort alternativ under ganske alvorlig behandling. Jeg tror, vi igen denne gang har anvist en vej, som fremover vil vise sig ikke alene at være mere fremkommelig, men også rigtigere.

Som vores kritik har været rejst i spørgsmålet om markedspolitikken, således har vi naturligvis også kritiske synspunkter om vor sikkerhedspolitik på adskillige af de vigtige punkter. Vort forhold til Tyskland må her siges at være ganske væsentligt. Det må efter min opfattelse have en sådan form, at det først og fremmest bidrager til, at en oprettelse af fredelig forbindelse imellem de to Tysklunde kan ske. Det er i europæisk sikkerhedspolitik, så vidt jeg kan se, et af de mest afgørende træk, og det er for mig også klart, at en forbedring af denne forbindelse må kræve, at de to lande begge opgiver deres militære magtstillinger. Det vil være et gavnligt skridt på denne vej, om danske tyske fællesmanøvrer ophører; jeg tror, at lempelser i den militæralliance, vi dér er kommet ind i, vil være til fordel for den fredelige udvikling i Europa. Jeg tror, vi her